

NY MUSIK

i samarbete med
Borås konstmuseum

Zoltán Gaál – porträtt av en tonknåpare

Call R.C.

Flare – uruppförande

Psalm 1970

Flöjtstycke I

Höst

Flöjtstycke II

Ramsa för Monica, Stiltje

Flöjtstycke III

Solnedgång

Flöjtstycke IV

Dag och natt, På väg

Flöjtstycke V – uruppförande

Långfredag, Påsk

Flöjtstycke VI

Carillon – uruppförande

Perpetuum mobile (Ekelöf/Gaál)

Die Ordnung/Neeijj (Gaál/Åkesson)

Run

————— *Dauer im Wechsel* – uruppförande

A Piece of Embroidery

Mirror I

Flanören (Lajos Kassák, övers: Zoltán Gaál)

Mirror II

The tide is out

Run (versioner av Jerker Johansson)

Agneta Plengier-Gaál, Zoltán Gaál – recitation, Ann Elkjær Hansen – flöjt,

Björn Nilsson – marimba, piano, Fredrik Björlin, Roger Carlsson,

Kenneth Franzén, Jerker Johansson – slagverk

Onsdag den 25 februari 2004, kl. 19.00

Museet, kulturhuset, Borås

medborgarskolan

Entré 50:- Medl. fri entré

Zoltán Gaál – 70 år i dagarna – en tonknåpare, en tonknådare, en tonknegare eller kanske en tonknepare? Idésprudlaren Zoltán Gaáls förhållande till tonerna har varit lekfullt – ibland rentav lättjefullt.

Under några år på 80- och 90-talet, då flera av de här framförda verken tillkom, präglades hans musik av en kalejdoskopisk automatik, av ett slags speldosekaraktär. Ett material upprepas ständigt på nytt men under lika ständig variation. Syftet är att med enklast möjliga medel skapa stor komplexitet. *A Piece of Embroidery* (1992) är något av ett evighetsbroderi – här klingar bara inledningen, ungefär en niondedel av hela verket. I *Dauer im Wechsel* (1992) genomgår tidsvärdena, som titeln antyder, ett ständigt växelspel. Detsamma gäller tonsättarens säkerligen mest spelade stycke, *Run* för slagverkare (1980), ett i grunden enkelt rytmiskt schema som låter sig varieras i det oändliga. Till samma grupp av verk hör också bandstycket *Carillon* (1992), som i själva verket är en kondenserad variant av *Clockwork* (1991) för tio slagverkare (uruppfört i Borås vid ett tonsättarporträtt 1992). *Call R.C.* (1982) leker på liknande sätt med siffrorna i slagverkaren Roger Carlssons dåvarande telefonnummer 11 35 79. *Die Ordnung* (tidigt 90-tal), som här bildar bakgrund till Sonja Åkessons dikt ”Neeijjj”, är i sin tur en mekanisk musik som kommer marscherande ur olika riktningar, taktfast men utan att låta sig samordnas.

Utänför denna ram faller *Flare* (70-tal), som närmast är att beskriva som en harmoniskt småputtrande ljudkulis, och *The tide is out* (1980), pianostycket som är oförglömligt redan för sin titel. Här utgår tonsättaren från melodin till psalmen Såsom hjorten träget längtar, och stoppar in den i ett oföränderligt och mycket enkelt schema. Men – vi har hört det förr – det enkla är det svåra.

Mirror for Miki (1996), till minnet av en bortgången vän, uruppfördes vid Ny Musiks 20-årsjubileum 1996, då i version för basklarinett. Som titeln antyder rör det sig om en spegling – en melodi om 13 toner som genomgår samtliga 12 transpositioner och vars andra del alltså är en spegling av den första. De båda delarna omgärdar här Zoltán Gaáls översättning av den ungerske modernistpionjären Lajos Kassáks dikt ”Flanören”.

Perpetuum mobile är en lek med Gunnar Ekelöfs lekfulla dikt med samma namn. ”Psalm 1970” är en parafras på Ernesto Cardenals dikt ”Etthundrafemtionde psalmen” ur *Latinamerikanska psalmer*, som i sin tur är en parafras på Psaltaren 150. Övriga Gaál-dikter är tillkomna under 60- och 70-talet, medan *Flöjtstycke I–VI* komponerats i nuvarande millennium, det senaste för bara ett par veckor sedan.